

לע"נ ברוך בענדיט וברכה גרוס ע"ה

WEEKLY PLANNER

פרשת השבוע כי ויקהל דף השבוע מגילה כ"ב

פרנס השבוע

Dedications available, email R' Zacharia Adler - info@dafaweek.org

ג) לימוד וחזרה (ד' פעמים) וחזרת מסכת תענית	ב) אליבא דהלכתא	א) עם מראי מקומות	פרנס היום Follow any track ↓
☐ דף כ"ב עמוד א'	☐ דף כ"ב עמוד א' עם רש"י	☐ דף כ"ב עמוד א' עם רש"י ותוס'	יום ראשון לע"נ...
☐ דף כ"ב עמוד ב'	☐ דף כ"ב עמוד ב' עם רש"י <u>בענין להתחיל ולסיים בג' פסוקים</u> ע' ערוך השולחן קלח' א' שם ס"ק ב' ט"ז שם ס"ק א'	☐ חזרה דף כ"ב עמוד א' <u>בענין תד"ה שאני</u> ע' תוס' מגילה (כב: ד"ה שאני) ע"ש שו"ת חת"ס ח"א (סי' קסט') #1 משמרת כהונה מגילה (כב.) #2	יום שני
☐ חזרה א' דף כ"ב עמוד א'	☐ <u>בהמשך הענין</u> ע' משנ"ב שם ס"ק ג' פתחי תשובות שם	☐ דף כ"ב עמוד ב' עם רש"י ותוס' <u>בענין שיטת הרמב"ם בקריאת</u> <u>ת"ח ראשון</u> פיהמ"ש להרמב"ם גיטין (פ"ה מ"ח) #3 רמב"ם הל' תפילה (פ"ב הל' יח') #4 בית יוסף או"ח (סי' קלה) #5	יום שלישי
☐ חזרה א' דף כ"ב עמוד ב'	☐ <u>בענין אדם רשאי ליפול על פניו</u> ע' שו"ע קלא' ח' עטרת זקנים שם ט"ז שם ס"ק יג' לבושי שרד שם	☐ חזרה דף כ"ב עמוד ב' <u>בהמשך הענין</u> ע' מעשה רקח הל' תפילה (פ"ב הל' יח') #6 שו"ת הרמב"ם הל' תפילה (פ"ב הל' יח') #7	יום רביעי
☐ חזרה ב' דף כ"ב עמוד א'	☐ <u>בענין האיסור של אבן משכית</u> ע' רמב"ם ע"ז ו' ו' לחם משנה שם הגהת הרד"ע שם	☐ <u>בענין אבן משכית</u> ע' רש"י ד"ה לא מגילה (כב:) ע"ש רמב"ם הל' ע"ז (פ"ו הל' ו') #8 חינוך (מצוה שמט') #9 כסף משנה הל' ע"ז (פ"ו הל' ו') #10 מנחת חינוך (מצוה שמט') #11 פרשת הכסף הל' ע"ז (פ"ו הל' ו') #12	יום חמישי
☐ חזרה ב' דף כ"ב עמוד ב'	☐ <u>בהמשך הענין</u> ע' ד"ה לא מגילה כב: כס"מ שם	☐ <u>בהמשך הענין</u> טורי אבן מגילה (כב:) #13 באר יהודה הל' ע"ז (פ"ו הל' ו') #14 סדר הלכה הל' ע"ז (פ"ו הל' ו') #15	יום ששי
☐ חזרה ג' דף כ"ב מגילה ☐ חזרה דף כ"ב תענית	☐ חזרה דף כ"ב מגילה ☐ חזרה דף כ"ב תענית	☐ חזרה דף כ"ב מגילה ☐ חזרה דף כ"ב תענית	שבת
☐ חזרה דפים י"ט-כ"א מגילה ☐ שיעורי עיון על הדף ☐ בחינה על הדף			הוספות

לימוד מסכת מגילה מוקדש לע"נ ר' סנדר חיים זאב ב"ר יחיאל ישראל הירט ע"ה

לע"נ ברוך בענידי וברכה גרוס ע"ה

1. שו"ת חת"ס ח"א (סי' קסט')

והנה במס' מגילה כ"ב ע"א דמסקינן דאינו דולג אלא היכי דלא אפשר, הקשו תוס' [ד"ה שאנין מ"ט אנו מדלגין בחולו של מועד של חג שקורא הרביעי מה שקראו השנים, והניחו בקושיא. שוב כתבו, שאם קרא אותו שקראו לפני אחרון עד שני פסוקים סמוך לפרשה שבפסח או בעצרת, שהאחרון דולג ולא יקרא ב' פסוקים עם ג' פסוקים מפרשה שלאחריו מפני שאינו מענינו של יום ע"ש. וצריך להבין א"כ מה קשיא להו מחת"מ של חג מ"ט דולג הרביעי הא לא הוה מענינו של יום, וצריך לומר דאזלי הכא לשיטת רש"י דסוכה נ"ה ע"א שהוא מנהיגו ג"כ שהשלישי קורא פרשה שאינה מספיקא דימא כלל ואינו דולג ש"מ דס"ל דהכל הוא מענינו דימא כיון דמיירי עכ"פ מקרבנות החג, א"כ הרביעי נמי יקרא להלן פרשה שאחריה שהכל ענין א' מקרבנות החג כן צ"ל, אמנם המעיין שם בתוס' דסוכה נ"ה ע"א ימצא תירוץ לקושי זאת, דודאי השלישי יקרא להלן שהכל מענינו של חג, אך הרביעי שיעקרו בא לכבוד היום משום שאין קורין ד' אלא בר"ח וחולו של מועד, על כן ראוי הוא שיקרא מספיקא דההוא יומא דוק, ומ"ש שם מחנוכה צ"ע, דשם אין מעלה לשלישי ע"כ הראשון עדיף, משא"כ רביעי בחולו של מועד:

2. משמרת כהונה מגילה (כב.)

ד"ה שאני וכו' שקורא הד' כל מה שקראו וכו' עכ"ל מדלא כ' שקורא הג' וכו' אלא כ' שקורא הד' משמע דמנהגם שג' הראשונים קורא כל אחד מהם בקרבנות דיום אחד דהיינו שקורין הג' קרבנות דג' ימים והד' היא שחחר וקורא כל מה שקראו ולא כמנהגנו דאין קורין אלא קרבנות דב' ימים משום ספיקא דימא וגם הג' חחר וקורא מה שקרא הב'.

3. פיהמ"ש להרמב"ם גיטין (פ"ה מ"ח)

דע שדבר זה המפורסם בכל מקום שיהא הכהן קורא בכית הכנסת ראשון בין שהיה תלמיד חכמים או עם ארץ, כין שהיה עם מי שגדול ממנו בחכמה או שלא היה, הרי הוא דבר שאין לו שום יסוד בתורה כלל, ולא נזכר דבר זה בתלמוד, ואינו ענין המכוון אליו בהלכה זו. ואני מתפלל מאד שגם אנשי "אלרום" נזהגים כן על אף היותם ניצולים ממגרעות המנהגות ופסכרות האחרונים ותקנותיהם ואין אצלם אלא דברים המתאימים ללשונות התלמוד, ואיני יודע מאין בא להם הפנים הזה, אלא סדר הענין כפי שכתב בקבלה הוא כמו שאבאר, הכהן קורא ללוי והלוי לישראל ואמר ה' וקדשתו כי את וכו', וכן בקבלה לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון ולטול מנה יפה ראשון. כמה דברים אמורים כשלא היה שם גדול ממנו בחכמה כגון שהיו שם כהן ולוי וישראלים והיו כולם בדרגה אחת בחכמה ולא היו גדולים זה מזה, אז חורים אחרי קדימת היחס, ומקדימין הכהן ואחריו הלוי ואחריו הישראלי. ויבוא לך לשון זה בסוף הירוית אמרו אפתי בזמן שכולם שוין אכל אם היה ממזר תלמיד חכמים וכהן גדול עם הארץ ממזר תלמיד חכמים קודם לכל דבר, ובלשונות התלמוד שאחד החכמים קרא בספר תורה ראשון שכבת ורובסי ורובסי הגדולים ביותר ככהני ארץ ישראל היו שם אלא שהוא היה גדול מהם בחכמה. וכן אמרו רב קרא ככהני כלומר קרא ראשון במקום כהן מפני שהיה גדול בחכמה מן הכהנים שהיו שם ואין כזה שום מחלוקת, ועוד מן הכללים אצלינו שכהן שהיה ראוי לקרוא ראשון אם הרשה לישראל שהוא כמותו או פחות ממנו שיעלה ויקרא ראשון הרי זה רשאי, אלא שאסרנו את זה מפני דרכי שלום, לפי שיכולה לבוא ככך מחלוקת.

4. רמב"ם הל' תפילה (פ"ב הל' יח')

היום: יח ככל קריאה מאלו כהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל. ומנהג פשוט הוא היום שאפילו כהן עם הארץ קודם לקרות לפני חכם גדול מישראל, וכל מי שהוא גדול מחבירו בחכמה (ק) קודם לקרות. והאחרון שגולל ספר תורה נוטל שכר כנגד הכל לפיכך עולה משלים אפילו גדול שבציבור:

5. בית יוסף או"ח (סי' קלה)

כלומר המנהג הפשוט היום הוא זה ואף על פי שאיננו מן הדין כמו שביאר בפירוש המשנה.

6. מעשה רחל הל' תפילה (פ"ב הל' יח')

ומנהג פשוט הוא היום וכו'. קשה דבפרק הניזקין דף נ"ט איתא אלו דברים אמרו מפני דרכי שלום כהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל מפני דרכי שלום ובגמרא מנא הני מילי וכו' רבי חייה אמר מהכא וקדשתו לכל דבר שבקדושה תניא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון ולטול מנה יפה ראשון ופי' רש"י לפתוח ראשון בכל דבר כבוד בין בתורה בין בישיבה הוא ידבר בראש ע"כ מוכח דמעיקר הדין צריך להקדימו בס"ת ואיך כתב רבינו ומנהג פשוט הוא היום דמשמע דמנהג בעלמא הוא ותו דהיום דקאמר משמע דבזמנו לבד היה זה והא דין פשוט הוא מהמשנה עוד כל ימי הארץ וראיתי להרב ז"ל בפירוש המשנה שדרך אחרת אתו וס"ל שזאת המשנה ודברי הגמרא אינם אלא בשכולם שוים אמנם כשיש ת"ח פשיטא דת"ח עדיף ויליף לה מפראק בתרא דהרריות דף י"ג דקתני כהן קורא ראשון וכו' אימתי בזמן שכולם שוים אבל אם היה ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ ממזר ת"ח קודם לכ"ג ע"ה ויליף לה התם מדכתיב יקרא היה מפנינים מכ"ג שנכנס לפני ולפנים והביאו ז"ל פ"ג דתלמוד תורה ואדברא תמה על המנהג שנהגים להקדים כהן ע"ה לת"ח וכתב שמנהג זה אין לו שורש בתלמוד כלל יעו"ש הרב תוס' יום טוב כתב בשם הרב ב"י דמתניתין דהניזקין איירי לענין קריאת התורה והיא דהרריות איירי בשאר דברים יעו"ש והוא ז"ל כתב דבדורות אחרונים שאין אדם יכול לומר לחבירו מעשי גדולים ממעשיך ולא חכמתי גדולה מחכמתך לפיכך ראוי לומר ולומר דכהן ע"ה קודם לת"ח דאם לא כן אתו לאנצויי שכל אחד יאמר אני ת"ח גדול ממך והרי מנהג זה דומה בטעמא לתקנת המשנה עכ"ל ולרבינו צריך לומר שבחיבורה הסכים להמנהג הפשוט מפני דרכי שלום דכל התורה כולה מפני דרכי שלום היא כדאיתא התם בהניזקין והתלמידי חכמים גם כן מחלי להו ליקרייהו כי היכי דלא לייתר לאנצויי וכוה עשו חז"ל בשאר דברים כדאיתא התם.

7. שו"ת הרמב"ם הל' תפילה (פ"ב הל' יח')

[יח] (לתלמידי רבינו אפרים) השאלה הי"ג מה ביאור אומרם (נדרים פא א) מפני מה ת"ח אינם מצויין לצאת תורה מבניהם רב יהודה אמר רב לפי שאין מברכין בתורה תחלה. תשובה מה שנתפרש לנו בזה הוא כי המיאון מלעלות לט"ת הוא אסור והיו החכמים רובם קשה בעיניהם התנועה לעלות לט"ת והיו נמנעים מלעלות והנראה לנו ג"כ בזה הוא בהיות תלמידי חכם יושב בבית הכנסת ועולה לפני כהן ע"ה או מי שהוא גרוע ממנו [בכחמה וקורא תחלה ולהיות שהם מיעשו כבוד תורה ואין קורין תחלה בתורה אלא קורא אחר פחות מהן לקו רובם שאין תורה יוצאת מבניהם לפי שמה שאמרנו (גיטין נט א) כהן ראשון וכו' אין כל זה אלא בשוין (גיטין ט א). וממה שייסיע את הפירוש הזה הוא היות בעל המאמר הוא רב ובפי' אמרו רב קרא בכהני לפני שמואל (מגילה כב א). וכתב משה.

8. רמב"ם הל' ע"ז (פ"ו הל' ו')

דרך עבודה זרה. שני ולא תקים לך מצבה אשר שנת י"י אלהיך. וכל המקום מצבה לוקה: וכן אבן משכית האמורה בתורה אע"פ שהוא משתחוה עליה לשם לוקה, שני ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות עליה, מפני שכן היה דרך עבודה זרה להניח אבן לפניה להשתחוות עליה לפיכך אין עושיין כן ליי"י. ואינו לוקה עד שישפוט ידיו והגליו על האבן ונמצא כולו מוטל עליה שזו היא בארצכם להשתחוות עליה, בארצכם אין אתם משתחוים על האבנים אבל אתם משתחוים על האבנים המפצלות במקדש: ומפני זה נהגו כל ישראל להציע [6] מחולות בבתי כנסיות הרצופות באבנים, או מיני קש ותבן, להבדיל בין פתחים ובין האבנים. ואם לא מצא דבר מבדיל בינו ובין האבן הולך למקום אחר ומשתחוה, או שתוף על צדו ומטה, כדי שלא ידביק פניו באבן. ח המשתחוה ליי"י על

9. חינוך (מצוה שמט')

משתחוים עליה לפניו. ואפשר לומר גם כן שהטעם מפני שנראה כמשתחוה לאבן עצמה. אחר שהפניות וציריות והיא נאה יש מקום לחשד. אבל המשתחוה על גבי כבדים נאים, אין שם מקום לחשד, שהבדיר דבר שהוא כלה במהרה, ולא יעשנו בריה אלוהו, אבל האבן שהוא דבר קיים ויש לה שר בשמים, וכמו שאמרנו זכרונם לברכה בחולין [מ ע"א] הא דאמר להר, הא דאמר לגדא דהר"י, יפול בהם החשד, והתורה תרחיק האדם הרבה מלעשות דבר שיחשד בו. ועוד, שלא יכשלו אחריו.

10. בספ משנה הל' ע"ז (פ"ו הל' ו')

ו-ח וכן אבן משכית וכו' אע"פ שהוא משתחוה עליה לשם לוקה. הכי משמע פרשת צהר סיני ונפקא הקורא את המנגלה עומד (כס): תניא ואבן משכית לא תתנו צאלרנט להשתחוות עליה עליה אי אתה משתחוה צאלרנט אבל אתה משתחוה על אבנים של בית המקדש כדעולה דלמזר לא אסרה תורה אלא רלפה של אבנים נלצה, ופכ"ש לא אסרה תורה בפסוק זה אלא שלא יעשו רלפת אבנים בית הכנסת דוגמא של מקדש עכ"ל. כלומר לא אסרה תורה כלאן אבן משכית לע"ז דאם כן לא שייך למידק הא נמקדש מותר אלא לאסור רלפת אבנים להשתחוות לה' הוא דלאתא. ונבינו מפני דעניינא דהכא לא משמע דלאתא לאסור אבן משכית מפני שהיא דוגמת המקדש אלא מפני שהיא מנהג עובדי ע"ז אסרתו תורה נהשתחוות עליה לשם ומייתי שם האי ברייתא על האי דקאמר התם רב איקובל לבבל בתענית צבור ופול כולי עלמא אלוסייהו והוא לא נפל על אנפיה מפני טעמא רלפה של אבנים היתה ותניא ואבן משכית לא תתנו [באלרנט] להשתחוות עליה [עליה] אין אתה משתחוה צאלרנט אבל אתה משתחוה על אבנים של בית המהדש

לע"נ ברוך בענדיט וברכה גרוס ע"ה

מגילה דף כ"ב

נסדר ע"י ר' אשר יעקב מילמן

11. מנחת חינוך (מצוה שמט')

ג] וְהִנֵּה נִרְאָה הָא דִּמְקַדֵּשׁ מוֹתֵר, דוקא מעורת ישראל צפנים דהוי מחנה שכינה, אבל חוץ לעזרה בכל הר הבית אסור ועוזרים משום לאו זה, ואפשר הכל הוא בכלל בית המקדש. ועיין ר"מ כאן ה"ט גבי נטיעת אילן בעזרה או צהר הבית, ואפשר לפי הטעם שכתב הרב המחבר מותר צהר הבית שגם שם נגלה כשמש שאין עובדים אלא להשי"ת לבדו, אבל לדעת רש"י מגילה שם שהוא דוגמת המקדש, אסור לעשות בכל מקום אפילו צהר הבית, וז"ע קלמ.

14. באר יהודה הל' ע"ז (פ"ו הל' ו')

והנה מש"כ הרמב"ם ז"ל דחיובא דהכא ליכא רק במשתחוה בפישוט ידים ורגלים ע"כ צ"ל דגם חק שלהם לע"ג לא הוי רק בפישוט והא דחייב במשתחוה לע"ג ממש אף בלא פישוט ה"ט דכיון דהשתחוואה הוי א' מד' עבודות שבפנים ואפי' דהשתחוואה דבפנים הוי נמי בפישוט מ"מ מחייב בי' כי הוי כעין פנים. ונראה דגם רש"י ז"ל יודה בזה דחיובא דהכא לא הוי רק בפישוט כיון דהוי בפנים ג"כ בפישוט ונהי דבע"ג מחייב בכעין פנים אבל בכה"ג נראה דמיפטר עד שיהי' כמו בפנים ממש.

12. פרשת הכסף הל' ע"ז (פ"ו הל' ו')

שם מפני שהיה דרך עכו"ם להניח אבן כו'. ודעת רש"י אינו כן וכמ"ש מרן הקדוש והר"ב החינוך שם כתב הטעם מפני שנראה כמשתחוה לאבן עצמה וכמו כן נראה מדברי ההגהה אשירית ס"פ תפלת השחר והר"ב בחינוך ומרן החי"ב הקשה לפי טעם רבינו דא"כ אמאי הותרה ההשתחוואה במקדש דאדבא יותר ראוי שיהיה אסור שם כו' ויותר קשה לענ"ד ממ"ש איהו עצמו גבי נוסע אילן אצל המזבח לקמן דין ס' דכתב הטעם הנו' באבן משכית והוא משום שהיה זה דרך עכו"ם נוסעין אילנות בצד מזבח כו' והדברים קשים מן הקצה אל הקצה דהרי איסור נטיעת אילן ליכא אלא בבית המקדש אבל בשאר בתי כנסיות וב"מ מותר ואלו באבן משכית בבית המקדש מותר ובשאר ב"כ וב"מ אסור.

15. סדר הלכה הל' ע"ז (פ"ו הל' ו')

בחינוך סי' שמ"ט כתב וז"ל שלא נשתחוה על אבן משכית כו' והעובר על זה והשתחוה לוקה עכ"ל וקשה שהרי לא אמר הכתוב לא תשתחוה דהוה משמע דהל"ת היא השתחוואה אבל אמר לא תעשו להשתחוות א"כ הי' לנו לחייב על עשי' לבדה וכמ"ש בלאו דלא תעשה לך פסל חייב משעת עשי'. וכן בלאו דלא תקים לך מצבה סי' תצ"ב שעובר מיד שהקים להקריב עלי' קרבן לוקה מיד אעפ"י שלא הקריב עדיין וכמ"ש החינוך שם להדיא. אבל לשון הרמב"ם בטה"מ ל"ת י"ב כך הוא הזהירנו מעשות אבן מוכנת להשתחוות עלי' ושם כתב שטעם האיסור מפני שהעכו"ם עושין כן ולא יעשו כמעשיהם. והחינוך הקשה דלפ"ז גם במקדש יהא אסור וכתב הוא הטעם מפני שנראה כמשתחוה לאבן עצמו ובמקדש ליכא חשדא ע"ש. ורש"י בש"ס מגילה כ"ב וז"ל לא אסרה תורה בפסוק זה אלא שלא יעשו רצפת אבנים בבית הכנסת דוגמת רצפת המקדש וזה בכלל מורא המקדש או מכבודו כדיו שארי דברים המקודשים שאסור לעשות כדוגמתן. ועיין תוס' שם ד"ה ואיבעית אימא נראה מדבריהם דס"ל ג"כ כהחינוך דאין המעשה אסור אלא ההשתחוואה ודו"ק.

13. טורי אבן מגילה (כב):

לא אסרה תורה אלא פישוט ידים ורגלים. דסתם השתחווי' כך היא. כדנ"ל לקמן מקרא להשתחוות לך ארצה. וק"ל הא גבי ע"ז כתיב לא תשתחוה ואפ"ה חייב עלי' אפי' בלא פישוט ידים ורגלים כדאמרי' בפ"ק דכריתות:

אליבא דהלכתא

מגילה דף כ"ב

נסדר ע"י ר' אשר יעקב מילמן

לע"נ ברוך בענדט וברכה גרוס ע"ה

ענין א' בענין להתחיל ולסיים בג' פסוקים

שם ס"ק ב'

אלא אותן השני פסוקים. אבל כשמסיים אצל פרשה, אע"ג דהפרשה שאחריה אינה רק ב' פסוקים, מ"מ אין בזה חששא שיאמרו היוצאין שהבא אחריו לא יקרא רק השני פסוקים של פרשה קטנה וזו, דמי יכריחם לומר כל הלא אין רואין שינוי כלל כיון שסיים אצל פרשה [ט"ז] וזו. ועוד דבעל כרחך בזה ליכא חששא, שהרי בפרשת פקודי הרבה פרשיות בסופה שהן רק של שני פסוקים וגם יש שם פרשה של פסוק אחד ע"ש, ואי אפשר בעניין אחר, ולכן

ערוך השולחן קלח' א'

א אמרו חז"ל במגילה [נב]. ההקרא בתורה לא ישייר בפרשה פחות מג' פסוקים. כלומר, שלא יסיים בפחות מג' פסוקים סמוך לפתוחה או לסתומה. והטעם, מפני היוצאים אז מבית הכנסת שלא ישמעו כמה יקרא העולה אחריו ויאמרו שהקורא אחריו לא קרא רק שני פסוקים עד הפרשה, ואע"ג שאינו נכון לצאת בעת קריאת התורה, מ"מ חששו מפני שבין גברא לגברא מותר לצאת אם צריך לכך כמו לנקביו וכיוצא בזה, ולמה יאמרו כן, מפני שיאמרו למה לא קרא הקורא עד סוף הפרשה, אלא ודאי שהניחה להעולה אחריו, ואי ס"ד ההעולה אחריו יקרא מפרשה האחרת, הו"ל להקורא לקרות

ט"ז שם ס"ק א'

ק"ח (א) ופרשה שאינה רק ב' פסוקים, נראה הענין דלא מיישין כאן שמה שפירושו שהקורא יקרא רק ב' פסוקים דלא שאלו רואין שני לא מיישין דהוקא א"ל ית"ב ב' פסוקים מפ' שמסיים גם זה הוא שני ומבטא ליה משד מה שאלו כן נגמר הפ' אין כאן שני ודוגמא לזה פירשמי נבי' קל"ה ס"י ומה ראה למ"ש שם:

פתחי תשובות שם

מ"ב סק"א: פרשה היינו פתוחה או סתומה, ולא מה שעולם קורין פרשה דהיינו שני שלישי וכו' והוא טעות גמור. ובס' מאורי אור' מרעיש על זה וכותב שאיזה מקרי דרדקי חילק את הפסקאות שני שלישי וכו' ומאריך להראות טעויות רבות בהדפס בחומשים שהחליט לפי הבנתו ובהרבה פעמים מפסיק באמצע ענין וכיוצא בזה, ובמעשה רב (אות קל"ב) מוסיף עוד לומר שהג"ר כלל לא התיחס לפסקות שני ושלישי וכו' וז"ל 'אין קורין כי אם ז' קראים ואין מסיימים בפרשיות הרשמים בחומש כי אם במקום שהיא פתוחה או סתומה או במקום שנראה יותר הפסק ענין', וכן הוא ע"פ דברי הזוה"ק (ויקהל ר"ו ע"ב) 'אסיר ליה למאן דקרי באורייתא למיפסק פרשתא או אפילו מלה חדא, אלא באתר דפסק משה פרשתא קדישא לעמא קדישא יפסיק', וביאר הר"ח ויטאל (מובא בס' אור החמה) דהכוונה כפשוטו שאין להפסיק אלא במקום שמסיים פרשה פתוחה או סתומה, ורק באותם פרשיות שיש בהם פחות מ'ז' פתוחות וסתומות מותר להפסיק כפי ההכרח שיהיה ז' קראים ולא יותר, עכ"ל.

ענין ב' - בע' אדם רשאי ליפול על פניו

עטרת זקנים שם

* אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו. ואין שייך זה אלא כשהוא נופל על פניו פניהם ממש אלא עכשיו שנהגין רק להטות הראש על ג' או שני פסוקים (מורי צ"ח) ושם מ"ש בע"ז ג"כ אומרים תמנון (כ"י) בשם רוקח ועכשיו נוהגין העולם שלא ליפול על פניהם בע"ז ג"כ ולא בע"ז כשע"ט (ע"פ צמחנים הר"ר טראני) ושם מ"ש שאל מילה בעיר א"ל תמינות בכל העיר האהל ואלוהו כל לעיר (מנהגי דורא):

שו"ע קלא' ח'

אין אדם חשוב רשאי יפול על פניו כשמתפלל על (כ"ה) הצבור אלא אם כן הוא בסוף שיטתו כיושע בן נון:

לבושי שרד שם

ט"ז סק"ג (י) שאין הקהל. דאם כל הקהל נופלין אזי א"ל ח"ו אינם נענים אין גנאי כ"כ להאלם חשוד דלא עדיף הוא מכלל הזכור: סק"ד

ט"ז שם ס"ק יג'

וא"ל להניח לגמרי: (יג) כשמתפלל ע"י הצבור. פי' וכפני הזכור דכסיפא ל' מלת' שמהרהרין עליו שאין הגון ואין ראוי ליענו' אצל צביתו מותר [הרא"ש א'] וצ"י מציא בשם המרדכי ובגון (י) שאין הקהל נופלין בתמנון: (יד) אפי' אם אין שם אבן

ענין ג' - בענין האיסור של אבן משכית

לחם משנה שם

באלמנט שהיו הכל מתקבלין ויושבין אלנו: וכן אבן משכית האמורה בתורה אע"פ שהיא משתחוה עליה לשם לוקה וכו', פרק הקורא את המגילה עומד (דף כב) אמרו שם מאי טעמא דב לא נפל על אפי' רלפה של אבנים הייתה ותניא אבן משכית לא תתנו בצרלכס וכו' אי הכי מאי חזייה רב אפילו כלתו נמי קמיה דרב הוה, כלומר הרלפה הייתה אלנו לבד, ולוילו לגבי צבורא וליפול על אפיה לא בעי למטרט לזכורא. וכתבו הסמוכות דלחא לינשא הוה ס"ד דבלא פשוט ידיו ורגליו מדרבנן מיהא דלסור אע"ג דלא חסרה תורה אלא פשוט ידיו ורגליו ואי צבית אימא דב פשוט ידיו ורגליו הוה עבד וכו' ולהאי לינשא בלא פשוט ידיו ורגליו מותר. ואי צבית אימא חלד חסוד שאלו וכו'. עוד שם ת"ר קידה על אפיו וכו' אמר רב חייה בר אבין אמר רב חזיה לנביי ורבא דמנלי אלולוי. ושם כאל שני פירושים. הא' פירוש רש"י ז"ל דקאי לנעלה דקאמור דמפני דלפין אדם חסוד רשאי ליפול [על פניו] משום הכי לא היו נופלים על פניהם בענין אחר דקאי אכרייתא דקאמור השתחויה זו פשוט ידיו ורגליו וקידה על אפיו וקאמור דלביי ורבא כשהיו נופלים על הרלפה היו מתייש על ג' משום דנדרבנן לסור אפילו בלא פשוט ידיו ורגליו. ורבינו ללאורה גראה שפסא כאן כפירוש רבינו האי ורובא"ל מדכתיב דמדרבנן מיהא לסור. וכי מומא דזה יש לדמות דלא כמז כן אלא משום שהיה פוסק

הגהת הרד"ע שם

עד שיפשוט וכו'. שכיון שאין שם ע"ז לפניו ואין החיוב אלא מפני שכן היה דרך הגויים לפשוט עצמם על האבן לפני ע"ז צריך לעשות ככל ההשתחויה שהם היו עושין אבל במשתחוה לע"ז כיון שטח פניו בקרקע נסקל (סה"ח) שכן דרך ההשתחויה לפני כל שאר ע"ז או שהוא כעין פנים דאין הכל פושטין וכו': (רד"ע)

כס"מ שם

יח- וכן אבן משכית וכו' אע"פ שהוא משתחוה עליה לשם לוקה. הכי משמע פרשה נהר סיוי ונפקה הקורא את המגילה עומד (נב) מיהא ואבן משכית לא תתנו בצרלכס אבנים להשתחוה עליה או אהה ומתחוה בצרלכס אבן אהה משתחוה על אבן משכית על אבנים של בית המקדש כדעולה משמע דלחא לאסור אבן משכית אבנים בלבד. ופרש"י לא חסרה תורה משום שהיא מנהג עובדי ע"ז אסרתו חורה להשתחוה וליה לשם חיימי

רמב"ם ע"ז ו' ו'

לוקה: וכן אבן משכית האמורה בתורה אע"פ שהיא משתחוה עליה לשם לוקה, שני ואבן משכית לא תתנו בארצם להשתחוה עליה, מפני שכן היה דרך עבודה זרה להניח אבן לפניו להשתחוה עליה לפיכך אין עושין כן ליי. ואינו לוקה עד שיפשוט ידיו ורגליו על האבן ונמצא כולו על פניה שזו היא השתחויה האמורה בתורה: ז' כמה דברים אמורים בשאר הארצות אבל במקדש מותר להשתחוה ליי על האבנים. שני לא תתנו בארצם להשתחוה עליה, בארצם אין אתם משתחוים על האבנים אבל אתם משתחוים על האבנים המפועלות במקדש: ומפני זה נהגו כל ישראל להציע [א] מחצלות בבתי כנסיות הרצופות באבנים, או מיני קש ותבן, להבדיל בין פניהם ובין האבנים, ואם לא מצא דבר מבדיל בינו ובין האבן הולך למקום אחר ומשתחוה, או שוחה על צדו ומטה, כדי שלא ירדוק בעיניו או שחיה על צדו המשתחוה ליי על

רד"ה לא מגילה

מחייבו: א' אמרה תורה. נפסקו זה אלא שלא יעשו רלפת אבנים כשהיי' דוגמת של מקדש: א' בני משרח